

Apotekens hjärtprogram

SUOMEN APTEEKKARILIITTO
FINLANDS APOTEKAREFÖRBUND

Suomen Sydänliitto ry
Finlands Hjärtförbund rf

Apotekens hjärtprogram

Hjärt- och blodkärslsjukdomar är den mest betydande sjukdomsgruppen som orsakar för tidig död. Sjukdomarna går att påverka genom effektivt förebyggande och behandling. I Finland får över en miljon personer varje år ersättning för läkemedel mot dessa sjukdomar.

Apotekens hjärtprogram stöder åtgärdsplanen för att befrämja finländarnas hjärthälsa (Finlands Hjärtförbund 2005), som är en uppdatering av en plan som godkändes vid ett konsensusmöte 1997 av social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Hjärtförbund. Målet med apotekens hjärtprogram är att främja lyckad behandling av hjärt- och blodkärslsjukdomar samt förebyggandet av dem genom att öka samarbetet mellan apoteken, den övriga hälsovården och organisationer. Genom samarbete och gemensamma överenskommelser garanteras samstämmiga verksamhetsmetoder och enhetlig rådgivning i varje del av patientens vårdkedja.

Programmet är en långsiktig helhet som ger riktlinjer och mål för verksamheten enligt vilka de faktiska handlingsmetoderna och modellerna bestäms lokalt.

Apotekens hjärtprogram koncentrerar sig på de vanligaste hjärt- och blodkärslsjukdomarna och riskfaktorerna bakom dem.

Hjärtkontaktpersoner på apoteken

Apoteken som deltar i programmet utnämner minst en farmaceut eller provisor till hjärtkontaktperson, som ansvarar för förverkligandet av Apotekets hjärtprogram. Hjärtkontaktpersonen sätter sig in i behandling och förebyggande av hjärt- och blodkärslsjukdomar.

Kontaktpersonen är en länk mellan apoteket och andra lokala aktörer, och koordinerar fortbildningen och arbetsplatsskolningen gällande hjärt- och blodkärslsjukdomar på apoteket. Kontaktpersonen främjar det lokala

samarbetet mellan läkare, apotek och vårdpersonal. Kontaktpersonen bekantar sig också med områdets patientorganisationers verksamhet och kartlägger möjligheter för gemensam verksamhet.

Lokalt samarbete

Samarbete med den övriga lokala hälsovården, patientorganisationer och andra sektorer är en förutsättning för att behandlingen och förebyggandet av hjärt- och blodkärslsjukdomar skall lyckas. Genom att träffa och bekanta sig med olika aktörer och deras uppgifter eller serviceutbud får man en bättre bild av hur behandling, förebyggande och rehabilitering är ordnade på orten.

Genom att komma överens om de lokala verksamhetsmodellerna och kundinformationen försäkras man sig om att kunden får samstämmig och omfattande information. Hjärtkontaktpersonen eller de lokala apotekens kontaktpersoner tillsammans kan ta initiativet till samarbete.

Att förebygga insjuknande och känna igen riskpatienter

Apoteken har rikligt med kundkontakter och på apoteket nås också sådana kunder som inte använder den övriga hälsovårdens tjänster. Apotekens livsstilsrådgivning stöder särskilt rökstopp, hälsosamma näringsvanor, viktkontroll och ökad motion. Som stöd för den individuella handledningen har apoteket högklassigt material. På apoteket samlas information om ortens stödgrupper och andra tjänster och verksamhet för dem som vill göra livsstilsförändringar. Till dem kan kunderna vid behov hänvisas.

För att känna igen riskpatienter kan man på apoteket mäta blodtrycket. Blodtrycket mäts och rådgivning ges av en yrkeskunnig inom hälsovården, som fått utbildning för det. Blodtrycksvärdena skrivs upp åt patienten för uppföljning. Vid behov uppmanas kunden att ta kontakt med annan hälsovård. Ifall apoteket har blodtrycksmätare till salu, bör man förvissa sig om att mätarna är tillförlitliga och lämpar sig för hemmabruk. På apoteket bör man försäkra sig om att kunden också själv kan mäta blodtrycket rätt.

Om det på apoteket ordnas andra mätningar eller tester rörande levnadsvanor eller riskfaktorer, till exempel i samband med temadagar, är det bra att verksamheten ordnas i samarbete med den övriga hälsovården. Apoteket kan stöda till exempel hälsocentralers eller patientföreningars kampanjer.

Stöd för lyckad läkemedelsbehandling

En lyckad behandling och att patienten förbinder sig till behandlingen är resultat av ett samarbete mellan patienten och alla sektorer som vårdar honom, och kräver ständig uppmärksamhet. Speciellt i början av behandlingen behöver patienten information för att ta till sig behandlingsprinciperna och förbinda sig att försöka nå målet med behandlingen. Också patienter med långvarig läkemedelsbehandling behöver fortsatt stöd och motivering för att förverkliga behandlingen. Detta förutsätter gott samarbete mellan hälsovårdens olika verksamhetsställen. Informationen som patienten får bör vara samstämmig på alla ställen.

Apoteken främjar i sin verksamhet hjärt- och blodkärslhälsa i samarbete med den övriga hälsovården och organisationer.

Patienter med regelbunden medicinering går oftare till apoteket än till andra verksamhetsställen inom hälsovården. En person som lider av hjärt- och blodkärslsjukdom eller hans anhöriga kommer till apoteket minst fyra gånger per år. Apoteken har därför goda möjligheter att försäkra sig om att kunden känner till den rätta och trygga användningen av sin medicin och har föresatt sig att fullfölja behandlingen.

I interaktion med patienten klargörs hur läkemedelsbehandlingen förverkligas och faktorer som påverkar detta. Den farmaceutiska personalens uppgift är att handleda kunden när det gäller användningen av läkemedlet. Kunden informeras om läkemedlets verkan, samt hur, när och under hur lång tid läkemedlet skall tas. Det är också bra om kunden får information om läkemedlets vanligaste skadeverkningsar och vad han skall göra om sådana uppkommer. Det är också viktigt att poängtera att sunda levnadsvanor stöder läkemedelsbehandlingen och främjar att behandlingsmålet nås.

Apoteken kan med hjälp av rådgivning hjälpa den som insjuknat i hjärt- och blodkärslsjukdom att bli motiverad för behandlingen.

Vid valet av egenvårdsläkemedel bör alltid kundens sjukdom och övriga medicinering beaktas, så att tråkiga interaktioner och överlappande effekter kan undvikas.

Uppföljning av helhetsmedicineringen

Läkemedelsbehandlingen är alltid individuellt skraddarsydd. Den påverkas av sjukdomen och dess svårighetsgrad, patientens andra sjukdomar, riskfaktorer och behandlingskostnaderna. Ofta behövs kombinationsbehandling för att uppnå målet. Med ökad ålder kan också sjukdomarna och läkemedlen bli fler. Samtidigt ökar risken för interaktioner och att läkemedlen har överlappande effekt.

Med hjälp av informationen som finns på apoteken kan man följa med kundens läkemedelsbehandling. Apoteken kan ta fram information om medicineringen och på kundens begäran kan en tidsenlig läkemedelslista skickas också åt läkaren. I en problemsituation kan man söka lämpliga lösningar tillsammans med vårdpersonalen och läkaren för en lyckad läkemedelsbehandling.

Framskridandet av Apotekens hjärtprogram

Apotekens hjärtprogram startar på hösten 2005 och utvidgas periodvis under tre år till år 2009. I programmet koncentrerar man sig speciellt på kranskärslsjukdom, högt kolesterol, blodtryckssjukdom, hjärtsvikt och rytmstörningar.

Apotekens hjärtkontaktpersoner får skolning, och material som stöder hjärtprogrammet produceras. Programmets framskridande följs genom enkäter till kontaktpersonerna.

APOTEKETS UPPGIFTER I FÖREBYGGANDET OCH BEHANDLINGEN AV HJÄRT- OCH BLODKÄRLSSJUKDOMAR

LÄKEMEDELSINFORMATION

- ge information om läkemedel och läkemedelsbehandling samt motivera till rätt användning av läkemedlen
- följa upp förverkligandet av läkemedelsbehandlingen och lösa eventuella problem i samarbete med vårdande läkaren och kunden
- hänvisa till vårdare eller läkare vid behov
- kontrollera överlappande medicineringar och interaktioner mellan läkemedel
- ge råd om ekonomiskt förnuftiga handlingssätt vid anskaffning av läkemedel
- beakta sjukdom och regelbunden medicinering vid val av lämpligt egenvårdspreparat

LEVNADSVANOR

- motivera till att sluta röka
- informera om betydelsen av sund kost, viktkontroll och motion vid förebyggande och behandling av sjukdomar
- stöda livsstilsförändringar genom material och information om verksamhet på orten
- känna igen riskpatienter och hänvisa dem till vård

SAMARBETE

- komma överens om lokala handlingsmodeller med den övriga hälsovården och organisationer
- delta i förebyggande verksamhet som gäller hjärt- och blodkärslsjukdomar, tillsammans med andra aktörer på orten
- informera om patientorganisationernas verksamhet och försäkra att material om det finns till förfogande.

KONTAKTUPPGIFTER

Finlands Apotekareförbund
Lilla Robertsgatan 14 C
00120 Helsingfors
Tel. (09) 228 711
fax (09) 611 510
www.apteekkariliitto.fi

Finlands Hjärtförbund rf
Åldermansvägen 8
00620 Helsingfors
Tel. (09) 752 7521
fax (09) 7527 5250
www.sydanliitto.fi

HJÄRT